

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ

МАТЕРІАЛИ

III науково-практичної конференції аспірантів та здобувачів
наукового ступеню PhD (доктор філософії)

29 травня 2019 року

Миколаїв * НУК * 2019

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра філософії та культурології

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ

III науково-практична конференція аспірантів та здобувачів наукового
ступеню PhD (доктор філософії)

29 травня 2019
року

*Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова,
кафедра філософії та культурології
пр-т Героїв України, 9*

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Миколаїв 2019

ЗМІСТ

<i>Мартиченко Я.О.</i> Глобальні проблеми людства та їх вплив на людські цінності	4
<i>Ільницький В.В.</i> Економічний аспект як постійна складова глобальних проблем суспільства	8
<i>Ключник В.С.</i> Ключові питання етики нанотехнології	12
* <i>Сенотрусова Н.О.</i> Методологічна концепція критичного раціоналізму Карла Поппера	15
<i>Клименко А.М.</i> Наукова революція як етап розвитку науки	18
* <i>Діасамідзе Б.Т.</i> Наукове знання, статус креативного класу, філософія інженерії у постіндустріальному суспільстві	22
* <i>Карімбердієв Р.В.</i> Нелінійний стиль мислення та його імплементація у структуру агентської роботи як частини морської інфраструктури	26
<i>Жежело А.О.</i> Проблема взаємозв'язку між філософією і наукою: історія і сьогодення	31
* <i>Старков І.М.</i> Розвиток науки в концепції Т. Куна	35
* <i>Осадченко Ю.В.</i> Свобода наукового пошуку та проблема відповідальності вченого .	38
<i>Пирогов М.Р.</i> Соціально-екологічні наслідки розвитку техніки та технологій	40
<i>Зосіменко А.Ю.</i> Суб'єктність дослідника в умовах розвитку науки і техніки	44
<i>Лебедєв Д.О.</i> Теореми Геделя про неповноту	47
<i>Соценко В.В.</i> Філософія техніки ХХ ст.	51
<i>Дончик Т.О.</i> Філософія числа як взаємозв'язок філософії та математики у вченні Платона	54
<i>Бобильов І.О.</i> Філософська герменевтика та проблема "герменевтичного кола"	61
<i>Дядюра Є.Ю.</i> Цивілізація, людина, техніка	64

4. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації / Г. Йонас. – К.: Лібра, 2001. – 200 с.

5. Л.В. Рижак Технонаука: постлюдина та відповідальність за її майбутнє / Л. Рижак // Збірник матер. всеукраїнської наук.-практ. конф. "Антропний принцип у контексті актуальних проблем філософії науки". – Львів, 2016. – С. 196-198.

Kluchnik Vladimir, Patlaichuk Oksana, Stupak Olga

Key issues of ethics nanotechnology

Annotation The effectiveness of the existing system of ethical examination of nanotechnologies is investigated. The ethical problems of modern biological researches are considered.

Key words: nanoethics; ethics; consequences; responsibility.

Ключник В.С., Патлайчук О.В., Ступак О.П.

Ключевые вопросы этики нанотехнологии

Аннотация Исследована эффективность существующей системы этической экспертизы нанотехнологий. Рассмотрены этические проблемы современных биологических исследований.

Ключевые слова: наноетика; этика; последствия; ответственность.

УДК 340.12

МЕТОДОЛОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ КРИТИЧНОГО РАЦІОНАЛІЗМУ КАРЛА ПОППЕРА

* Сенотрусова Н.О., асп., Патлайчук О.В., к.ф.н., доц., Гончарова О.О., к.ф.н., ст. викл.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Миколаїв, Україна

natalia.sienotrusova@nuos.edu.ua, oksana.patlaichuk@nuos.edu.ua, hamisek@ukr.net

Анотація. В роботі проведено аналіз сутності й складових концепції критичного раціоналізму К. Поппера, її ролі у системі філософських знань людства про суспільство та розвиток наукового знання, а також сучасної практичної цінності вказаної концепції.

Ключові слова: Карл Поппер; критичний раціоналізм; фальсифікації.

У центрі уваги сучасної філософії науки – проблеми становлення, формування і розвитку наукового знання, а також питання методології пізнання. Потреба розгляду і вирішення цих проблем обумовлена глобальними перетвореннями в характері розвитку науки, змінами стилю наукового мислення, необхідністю осмислити наслідки науково-технічного прогресу, його впливу на соціальні процеси, що відбуваються в сучасному світі.

Філософська доктрина, що розвивалась Поппером, отримала назву критичного реалізму, або критичного раціоналізму. Термін "критичний" у даному випадку має певний позитивний смисл, у той час як терміни "реалізм" і "раціоналізм" Поппер використовує в дусі так званого здорового глузду.

Критичний раціоналізм – один із найбільш радикальних раціоналістичних варіантів реалістичної течії в західній філософії. Гносеологічна і методологічна орієнтація критичного раціоналізму відрізняються від традиційної теорії пізнання. Для представників цього

напрямку характерною є відмова від пошуку філософських основ знання, їх замінює звичайна логіка.

Головну проблему філософії Поппер вбачав у винайденні критерію демаркації між наукою і псевдонаукою, а головне завдання методології науки – у вивченні механізму зростання наукового знання, а не у дослідженні його формальної структури. Як критерій демаркації Поппер запропонував принцип фальсифікованості, тобто принципової спростованості будь-якого знання, яке претендує на статус науковості. Ці ідеї Поппера значною мірою відрізнялись від пануючих на той час Західній Європі логіко-методологічних поглядів.

У поняття "зростання науки" К. Поппер вкладає не практичне чи соціальне значення прогресу науки, а інтелектуальний аспект цього зростання. Він стверджує, що безперервне зростання є істотним для раціонального і емпіричного характеру наукового знання, і, якщо наука перестає зростати, вона втрачає і цей характер. Саме спосіб зростання робить науку раціональною і емпіричною.

Наука починається з проблеми, вважає Поппер, а не зі спостережень, хоч спостереження можуть породити проблему, якщо вони несподівані, тобто вони вступають у протиріччя з нашими сподіваннями чи теоріями.

Зростання знання за Поппером спрямоване від старих проблем до нових і здійснюється шляхом пропозицій і спростувань. Такі переходи від проблем до теорій і від теорій до проблем реалізуються на базі постійного критичного обговорення внутрішньонаукової ситуації. Таке обговорення є основним механізмом, що забезпечує еволюцію науки. Основою наукового знання, згідно Попперу, виступає ідеал критичного відношення вченого як до своєї, так і до інших альтернативних теорій.

Оцінюючи логіко-методологічну концепцію К. Поппера в цілому, слід підкреслити, що в ній пропонується ряд цікавих логічних моделей для опису структури і розвитку наукового знання. Загальна схема зростання знання за Поппером представлена на рис. 1.

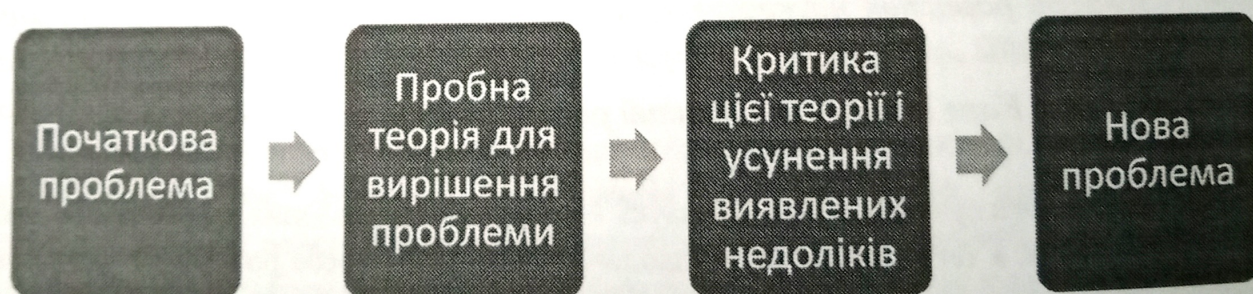

Рис. 1. Схема зростання знання за Поппером.

У той же час загальна методологічна, і тим більше філософська, інтерпретація цих моделей, наведена Поппером, натикається на принципові труднощі і вступає у протиріччя з сучасним рівнем соціально-наукового і філософського знання.

Безпосередня заслуга Поппера полягає у побудові логічної теорії наукового методу, під яким він розуміє емпіричний метод.

Теорія наукового методу, вважає Поппер, не може бути лише емпіричною теорією – вона повинна бути філософською, епістемологічною теорією з її специфічними філософськими методами побудови, що не зводяться лише до узагальнення результатів емпіричного позитивного знання.

Поппера не влаштовує і інша крайність у розумінні природи теорії наукового методу, а саме апіоризм. На його думку, методологічні правила повинні бути виправданими, і їх єдиним виправданням є їх плідотворність, про яку ми можемо судити за їх наслідками.

Суттєвим недоліком попперівської теорії наукового методу є те, що філософія та епістемологія фактично зводяться у нього до логічної теорії наукового знання, а логіка практикується лише як формальна логіка (в її сучасному виді математичної логіки). У своїх пізніх роботах Поппер намагається розширити завдання епістемології і побудувати її логічне обґрунтування. Принцип фальсифікованості Поппера також не позбавлений певних вад. Хоча в його обґрунтуванні мислитель за вихідне бере досвід науки, але цей досвід він розглядає не в усій його цілісності, а лише в аспекті його спростовуючи моментів.

Однак головною філософською вадою попперівської теорії, на думку багатьох вчених, є його скептицизм відносно можливостей людського пізнання. Діалектика поняття істини вимагає не тільки визнання об'єктивності істини (що Поппер робить), але і розуміння діалектичного взаємозв'язку відносної і абсолютної істини (це Поппер заперечує і через це не може звільнитися від скептицизму і в кінцевому разі – від філософського релятивізму, з яким він сам невпинно бореться).

Отже, Карл Поппер суттєво збагатив проблемне поле філософії науки. Після видатного філософа методологія науки вже орієнтується на історичну практику наукової діяльності, що уможливило виявлення певних обмеженостей концепції філософа.

Список використаних джерел:

1. Поппер К. Р. Логика научного исследования / Пер. с англ. – М.: Республика, 2005. – 447 с. Філософія, культура, освіта : матеріали круглого столу // Вопр. філософії. – 1999. – № 3. – С. 3–55.
2. Поппер К. Р. Припущення та спростування: Рост наукового знання: Пер.с англ./ К.Р. Поппер. – М.: ООО «Видавництво АСТ»: ЗАТ НПЛ «Єрмак», 2004. – 638 с.

Senotrusova Natalia, Patlaichuk Oksana, Goncharova Olena
Methodological concept of Karl Popper's critical rationalism

The paper analyzes the essence and components of the concept of critical rationalism of K. Popper, its role in the system of philosophical knowledge of humanity about society and the development of scientific knowledge, as well as the modern practical value of this concept.

Keywords: Carl Popper; critical rationalism; falsifications.

Сенотрусова Н.А., Патлайчук О.В., Гончарова О.О

Методологическая концепция критического рационализма Карла Поппера

В работе проведен анализ сущности и составляющих концепции критического рационализма К. Поппера, ее роли в системе философских знаний человечества об обществе и развитии научного знания, а также современной практической ценности указанной концепции.

Ключевые слова: Карл Поппер; критический рационализм; фальсификации.